

70 χρόνια μετά την ιστορική νύχτα της 25ης Νοεμβρίου 1942.

Το κορυφαίο γεγονός της Ελληνικής Εθνικής Αντίστασης του Ελληνικού Λαού στην Νεότερη Ιστορία είναι η Ανατίναξη της Γέφυρας του Γοργοποτάμου, από τις ενωμένες αντιστασιακές οργανώσεις του Ε.Α.Μ και του Ε.Δ.Ε.Σ την νύχτα της 25ης Νοεμβρίου 1942.

Τον Σεπτέμβριο του 1942 Αγγλικό κλιμάκιο με αρχηγό το συνταγματάρχη Μαγερς αποβιβάζεται κρυφά στην Ελλάδα, έρχεται σε επαφή με τις διάφορες αντάρτικες ομάδες και κατορθώνει να συντονίσει τις ενέργειες τους. Αποτέλεσμα του συντονισμού αυτού ήταν η ανατίναξη της Γέφυρας του Γοργοποτάμου.

Στην ανατίναξη έλαβαν μέρος 120 άνδρες του Ε.Α.Μ. , 65 του Ε.Δ.Ε.Σ και 12 Άγγλοι κάτω από την προσωπική καθοδήγηση του Άρη Βελουχιώτη και του Ναπολέοντα Ζέρβα.

“ Η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου καθυστέρησε για αρκετές εβδομάδες τον ανεφοδιασμό των Γερμανών που μάχονταν στην Αφρική για ένα τουλάχιστον πολύτιμο μήνα, έδωσε το έναυσμα να φουντώσει το αντάρτικο στα βουνά της Ρούμελης, ανύψωσε το ηθικό των Ελλήνων και καταξίωσε τον ένοπλο αγώνα στην συνείδηση των συμμάχων.

Πως έγινε η επιχείρηση

Το δειλινό της 28ης Σεπτεμβρίου 1942 απογειώθηκαν απ' το Αγγλοκρατούμενο Κάιρο τρία αεροπλάνα. Επιβάτες τους δεν ήταν άλλοι παρά 12 Άγγλοι Σαμποτέρ. Στις αποσκευές τους είχαν 150 κιλά εκρηκτικά , ασυρμάτους εφόδια, και τα αλεξιπτωτά τους. Προορισμός τους κάπου στην ορεινή Στερεά Ελλάδα. Αρχηγός της «επιχείρησης Χάρλιγκ» ορίστηκε ο συνταγματάρχης Έντυ Μάγιερ και υπαρχηγός ο ταγματάρχης Κρις Γουντχάουζ. Ανάμεσά τους και ένας Έλληνας, ο Θέμης Μαρίνος. Αντικειμενικός σκοπός της επιχείρησης, η συνεργασία με Έλληνες αντάρτες για την ανατίναξη μιας εκ των σιδηροδρομικών γεφυρών Γοργοποτάμου, Ασωπού, Παπαδιάς , που βρίσκονται στην ορεινή περιοχή της Λαμίας. Πίστευαν έτσι ότι θα καθυστερήσουν τον ανεφοδιασμό των Γερμανικών στρατευμάτων του Ρόμελ που προήλαυνε στη Αφρική (Africa Korps).

“ Για τα σημεία πτώσης των αλεξιπτωτιστών - Σαμποτέρ είχαν γίνει προηγουμένως συνεννοήσεις μέσω ασυρμάτου με Έλληνα πράκτορα (Προμηθέας 2). Τα αεροπλάνα όμως το ίδιο βράδυ δεν μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τα οπτικά σήματα (φωτιές ιδιαίτερου σχήματος) και επέστρεψαν στο Κάιρο. Στις 30 Σεπτεμβρίου επιχείρησαν πάλι και οι Σαμποτέρ των δυο αεροπλάνων πήδηξαν κοντά στο χωριό Καρούτες (πάνω απ' την Αμφισσα) της Γκιώνας. Το τρίτο αεροπλάνο γύρισε στο Κάιρο και επέστρεψε με τους αλεξιπτωτιστές στις 27 Οκτωβρίου.

“ Οι Σαμποτέρ μετά από περιπλανήσεις ήρθαν σε επαφή με τους αντάρτες των 2 κυριοτέρων αντιστασιακών οργανώσεων: του ΕΛΑΣ υπό τον Άρη Βελουχιώτη και του ΕΔΕΣ υπό τον Ναπολέοντα Ζέρβα. Κατέστρωσαν το σχέδιο ανατίναξης της γέφυρας στον Γοργοπόταμο και το βράδυ της 25ης προς 26η Νοέμβριου 1942 ξεκίνησε η επιχείρηση. Τη φρουρά της γέφυρας αποτελούσαν 100 περίπου Ιταλοί και 3-4 Γερμανοί με βαριά πολυβόλα και οπλοπολυβόλα. Οι αντάρτες ήταν περίπου 150 με αριθμητική υπεροχή των Ελασιτών.

“ Στις 11 το βράδυ όλα τα τμήματα βρίσκονταν στις θέσεις τους. Έκοψαν τα τηλεφωνικά σύρματα και δόθηκε με πυροβολισμό το σύνθημα έναρξης της μάχης. Παράλληλα ξεκίνησε και το έργο των Σαμποτέρ οι οποίοι υπονόμευσαν με εκρηκτικά τις γραμμές του τρένου και

τους πυλώνες της γέφυρας. Γύρω στις 1.30 σημειώθηκε η πρώτη έκρηξη. Την ώρα εκείνη κατέφθανε μια αμαξοστοιχία με ενισχύσεις απ' τη Λαμία (Λιανοκλάδι). Το τρένο είχε μπει στη γέφυρα ,όταν έγινε η έκρηξη και συνετρίβει μαζί με ένα τμήμα της. Λίγο αργότερα σημειώθηκε και δεύτερη έκρηξη και έτσι ολοκληρώθηκε η καταστροφή με επιτυχία .

“ Οι αντάρτες με ελάχιστες απώλειες συμπτύχθηκαν ικανοποιημένοι στο χωριό Μαυρολιθάρι όπου γιόρτασαν την νίκη. Οι απώλειες των Ιταλών ήταν 7 νεκροί, 5 τραυματίες και 2 αιχμάλωτοι. Μετά από λίγες ημέρες ,σε αντίποινα οι Γερμανοί εκτέλεσαν 26 Έλληνες από τα γύρω χωριά .

“ Η σημασία της ανατίναξης της γέφυρας ήταν τεράστια . Κατ' αρχήν απέκοψε μια απ' τις αρτηρίες ανεφοδιασμού του Ρόμελ και διευκόλυνε τις επιχειρήσεις των συμμάχων στο μέτωπο της Αφρικής . Έπειτα έδωσε στους Γερμανούς να καταλάβουν ότι το αντάρτικο που είχαν υποτιμήσει, φούντωνε και για το λόγο αυτό καθήλωσαν στην Ελλάδα μεραρχίες οι οποίες θα τους χρησίμευαν σε αλλά κρίσιμα μέτωπα (π.χ. Αφρική, Ρωσία).

“ Η σημαντικότερη όμως συνέπεια έχει να κάνει με τον κλιμακούμενο αγώνα του ελληνικού λαού. Η ανατίναξη ενίσχυσε το ηθικό των Ελλήνων και τους δημιούργησε την αισιόδοξη βεβαιότητα ότι ενωμένοι θα μπορούσαν να πετύχουν πολλά στον αγώνα εναντίον των κατακτητών.

Το ψυχρό μάτι του απαλλαγμένου από τις προκαταλήψεις μελετητή της ιστορίας δεν μπορεί παρά να καταλήξει στη ρήση ενός απ' τους πρωταγωνιστές του γεγονότος ,του Κρις Γουντχάουζ: **«Χωρίς Ζέρβα δεν γινόταν , χωρίς Αρη δεν πετύχαινε»**